

TOT TIMOTHEUS II

1.1. Paulus afgezondene van Christus Jezus

door de wil van God volgens de belofte van leven die/dat(is) in Christus Jezus,

2.aan Timotheüs, beminde boreling,

goede gunst*, gratie**, vrede

vandaan van God omvamide

en van Christus Jezus

de machtiger* onzes.

3.Gratie* heb ik voor God,

die ik dien* vanaf voorouders

met een reine medewetendheid,

zoals ik onnalatig omtrent jou

gedachtenis¹ houd in mijn noodvragen,

's nachts en 's daags,

4.smachtend je te zien

gedenkend* jouw tranen,

opdat ik met vreugde gevuld worde,

5.aannemende het bedenken

van het in jou ongeveinsde vertrouwen,

dat gehuisd heeft

eerst in jouw grootmoeder Lóis

en in jouw moeder Eunice,

maar ik vertrouw dat dat ook in jou (is).

6.Om welke reden ik je indachtig maak*

aan te wakkeren² de goedgunstigheid* van God

die in je geschiedt door de oplegging

van mijn handen.

7.want niet heeft gegeven God aan ons

een beluchting* van angst,

maar van kracht en van beminnen

en van in achtneming.

8.Maak nu niet het getuigenis

van de machtiger onzes te schande

en ook mij niet, zijn geknevelde*,

maar lijd mede kwaad

voor de goednieuwsboodschap

volgens de kracht van God,

9.die ons bevrijd heeft en geroepen

met een heilige roeping,

niet volgens onze werken

Gr.charis=Hebr.ChèSèD;**Gr.eleos=
Hebr.ChéJN

*Gr.kurios=Hebr.AæDóWNáJ κ-1

*Gr.charis=(hier)Hebr.ChÉN

*Gr.mneia, Hebr.ZiK'RóWN

*Gr.anamimnèiskoo

*Gr.charisma

*Gr.pneuma, Hebr.RuWàCh

* Gr.desmos= Hebr. AáSàR

¹ Dit Griekse woord is in de LXX consequent de vertaling van het Hebr. ZákàR, dat vertaald dient te worden met 'het aanhaken bij', omdat dit Hebreeuwse woord op geen enkele manier associeert met een vorm van 'denken', maar een manier van 'handelen' is. In een vertaling van het Griekse NT kan de *vertaling* van het Hebreeuws dit Griekse woord niet vervangen. Daarvoor functioneert dit Griekse woord te verschillend van het Hebreeuwse woord. Maar de betekenis van het Hebreeuwse woord dient wel de *interpretatie* van de desbetreffende Griekse woorden te bepalen. Paulus 'haakt dus aan' bij Timotheüs in, of: met zijn noodvragen.

² Dit Gr.woord komt alleen maar hier voor in het NT. In het gewone Grieks betekent het 'leven brengen in vuur' en het wordt vaak figuurlijk gebruikt. Het komt dus overeen met ons woord 'aanwakkeren'.

maar volgens een eigen voorstel
 en gratie, die gegeven werd aan ons
 in Christus Jezus voor tijden wereldlang*,
 10.maar nu tevoorschijn gebracht
 door het tevoorschijn komen van
 onze bevrijder Christus Jezus,
 afgewerkt hebbend de gestorvenheid³,
 maar aan het licht gebracht leven
 en onverderfelijkheid
 door de goednieuwsboodschap,
 11.waartoe ik gesteld werd
 (tot) aankondiger en afgezondene
 en leraar.
 12.door welke reden ik ook
 deze(dingen) lijd,
 maar niet word ik te schande,
 ik volkèn immers in wie
 ik vertrouwen heb gesteld
 en mij veilig weet, omdat hij geschiedt
 krachtig om het in bewaring gestelde
 van mij waar te houden*
 naar die dag toe.
 13.Behoud de ten voorbeeldstelling
 van de in orde zijnde* inbrengen,
 waarvan je van mijn kant
 gehoord hebt in vertrouwen en in minne
 die (is) in Christus Jezus.
 14.Het ideale* in bewaring gestelde
 houd('t) waar door de beluchting heilig,
 die huist* in jullie.
 15.Jij volkènt dit,
 dat zich afgekeerd hebben van mij
 allen die in Azië zijn, van wie geschiedt
 Phugelos en Hermogenès.
 16.Geve goede-gunst* de machtiger
 aan Onèsiphorus' huis, omdat hij vaak
 op lichaamziel gebracht heeft mij
 en mijn ketting niet schandelijk acht,
 17.maar geschiedend in Rome
 vlijtig heeft gezocht naar mij en vond;
 18 - Geve aan hem de machtiger
 te vinden goede-gunst van de kant
 van de machtiger op die dag -
 19.en hoeveel in Ephese hij bediend* heeft,
 volkèn jij beter.

*Gr.aioon=Hebr.NgoLáM

* Gr.phulassoo = Hebr.SháMàR

*Gr.hugianoo

*Gr.kalos

κ-2

*Gr.eleos=(hier)Hebr.ChèSèD

³ Het Gr. thanatos is de vertaling van het Hebr. MóWT en in dat woord moet ons woord 'sterven' doorklinken en juist niet ons woord 'dood'.

2.1. Jij nu, mijn boreling, maak je krachtig in de gratie die (is) in Christus Jezus, 2. en wat jij gehoord hebt van mijn kant door vele getuigen, leg dat neer voor vertrouwende menselijken, die aan de maat zullen geschieden en anderen zullen leren.

3. Lijd mede kwaad als een ideaal legerscharelid van Christus Jezus.

4. Niemand die in de legerschare dient, wordt verstrikt in 's levens zakelijkheden, opdat hij voor de over de legerscharen zeggenschap hebbende geschikt zou zijn.

5. Maar indien iemand kampt, zal hij niet bekranst worden, indien hij niet wetsuitlegginggetrouw zou kampen.

6. de-arbeidende landman heeft het nodig als eerste van de vruchten mee te nemen.

7. Bedenk wat ik zeg: geven zal immers de machtiger onderwezenheid* in alles.

8. Gedenk* Jezus Christus opgewekt vandaan van de lijfdoden*, vandaan van het kiemsel* van David, volgens de goednieuwsboodschap van mij,

9. in hetwelk ik kwaad moet lijden tot en met de knevels van een kwaadwerker, maar de inbreng van God wordt niet gekneveld.

10. Daardoor blijf ik bij alles door de uitgekozenen, opdat ook hen bevrijding toevalt die(is) in Christus met dunkzwaarte wereldlang.

11. Betrouwbaar (is) de inbreng: indien wij immers mede sterven, zullen wij ook mede leven;

12. indien wij erbij blijven, zullen wij ook medekoningen; indien wij negeren, zal ook deze ons negeren;

13. indien wij ontrouw zijn, deze blijft getrouw, want zichzelf negeren kan hij niet.

14. Bedenk deze dingen, betuigend voor de vertegenwending van God geen inbrengtwist te voeren, tot niets bruikbaar, tot omkering

κ-3

* Gr. sunesis = Hebr. SsáKáL

* Gr. mnèmoneuoo = Hebr. ZákáR

*Gr. nekros

*Gr. sperma=Hebr. ZèRàNg

van de hoorders.

15. Wees vlijtig dat jezelf met gewicht staande blijft voor God, een werker die niet te schande wordt, die recht snijdt de inbreng van de waarachtigheid.

16. Maar ga van gemene loze stemverheffing af staan; tot meer afvalligheid* zullen zij naar voren stoten, en hun inbreng zal als gangreen weide* hebben;

*Gr. asebeia=Hebr. PèShàNg

*Gr. nomè=Hebr. MiR'NgáH

17. onder wie geschieden Hymenaeus en Philètus,

18. die omtrent de waarachtigheid mismikken, zeggend dat de opstanding reeds geschied is, en zij zullen omdraaien van sommigen het vertrouwen.

19. Echter degelijk staat de **grondveste**⁴ van God, hebbende dit zegel: **de machtiger volkènt wie geschieden als de zijne**⁵.

20. In een grote behuizing echter geschieden niet zondermeer gerei* van goud en zilver maar ook van hout en klei, en sommigen voor het waardevolle,

*Gr. skeuos=Hebr. KeLieJ

⁴ Nu Paulus Timotheüs waarschuwt voor wie denken dat de opstanding al geschiedenis is geworden, en die daarmee het vertrouwen van anderen een gevaarlijke draai geven, herinnert hij zich een passage uit Jesaja, nl. de bekende passage uit hoofdstuk 28:14-16, waarin de leiders van Jeruzalem (priesters en profeten, nota bene) worden gewaarschuwd, (vertaling van de Griekse tekst in de LXX) “omdat jullie zeggen: wij hebben gemaakt een diathèkè (meestal met ‘verbond’ vertaald, maar letterlijk gaat het in dit Griekse woord om een ‘bepaling’, een ‘instelling’) met de hadès (onderwereld) en met de thanatos (gestorvenheid) een sunthèkè (=verdrag)”. De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie BAND II) luidt: “ja jullie zeggen: af scheiden wij (KÁRàT) een BeRieJT (zuivergang – de vertaling ‘verbond’ is wel algemeen, maar ook inadequaat) met de gestorvenheid (MáWèT) en mèt de oergroeve (SheAóWL – de LXX heeft dit begrip in de eerste vershelft en ‘gestorvenheid’ in de tweede) maken wij (de LXX laat het werkwoord hier weg) een schouwerszaak (ChoZèH – overal elders betekent dit woord ‘schouwer’, profeet dus; hier is de vertaling omstreden). Hierop volgt de bekende tekst: (Gr.LXX) “. . . zie ik werp op tot grondvesten van Sion een steen, kostbaar (polutelès) en uitgekozen (eklektos), scherphoekig waardevol tot grondvesten (themelia) van haar; wie daarop vertrouwt, wordt niet **te schande**”. De Hebr. tekst (zie Band II): “. . . kijk-hier-mij grondvestend in-TsieJJoWN een steen, een steen getest, de wende-van een kostbare grondveste (tot) grondveste; wie vertrouwt is-niet **aan’t-snellen**”. Door de nadruk van Paulus op het pisteuin, = vertrouwen (geloven) en door zijn waarschuwing t.a.v. een verkeerde opvatting van de opstanding, komt hij op deze passage en laat dat merken door het gebruik van het woord themelios = grondveste. Belangrijk is op te merken, dat Paulus hier, zoals zovaak een scherpe **interne Joodse discussie voert**.

⁵ Deze zin ontleent Paulus aan de geschiedenis de opstand van Korach, Datan en Abiram in Num.16; het is een letterlijk citaat uit de LXX van vs 5, behalve de verandering van Theos (God) in Kurios (machtiger). De letterlijke vertaling van de Hebreeuwse tekst (zie ook BAND I) luidt: “. . . en aan’t-volkènnen-is die-JHWH-van-Israël enwè-die-voor(van)hem(zijn)”. Ook hier blijkt dat Paulus zijn optreden plaatst binnen het kader van de eeuwenlange worsteling van Israël, c.q. de Joodse gemeenschap, met de erkenning, dát JHWH spreekt via Mozes en wát dat betekent.

maar anderen voor het niet-waardevolle.

21. Indien nu iemand zichzelf uitreinigt van deze (dingen) zal hij geschieden (als)gerei voor het waardevolle, geheiligd, goed bruikbaar voor de heer, tot alle goed werk gereed gemaakt.

22. Der jongelingen begeerten ontvlucht(ze), maar achtervolg gerechtigheid*, vertrouwen, minne, vrede, samen met wie oproepen de machtiger uit een rein hart.

κ-5

*Gr. dikaiosunè=Hebr. TseDáQáH

23. Maar de dwaze en ononderrichte uitzoekerijen verwens(ze), volkènnend dat zij twist doen geschieden.

24. Maar voor een heerdienaar van de machtiger is het niet noodzakelijk om te twisten, maar om vriendelijk te geschieden naar allen, lerend, kwaad uithoudend,

25. met buigingsbereidheid* onderrichtend hen die ertegen ingesteld zijn, of niet ooit geeft aan hen God besefverandering tot de volkèning van de waarachtigheid,

*Gr. praus = (hier)Hebr. NgáNàW

26. en zij weer nuchter worden vandaan van het klapnet* van de lasteraar*, levend gevangen door hem tot diens wil.

*Gr. pagis = Hebr. PàCH

3.1. Maar volkèn dit, dat in latere⁶ dagen boosaardige tijdvakken ontstaan zullen.

κ-6

2. Want de menselijken⁷ zullen geschieden (als)wie zichzelf liefhebben, zilver liefhebben, (als)protserigen, smaadbeweerders, ouders

⁶ In het Griekse staat hier het woord 'eschatos', dat we kennen van het woord 'eschatologie', de leer over de laatste dingen / c.q. tijden. Hoewel het Griekse woord 'echatos' de vorm heeft van een overtreffende trap en op zichzelf genomen 'laatste' betekent, is het in de taal van het NT heel vaak de vertaling van het Hebreeuwse AáChàR en dat betekent 'later' of 'na (komende)'. Het Hebreeuws kent bovendien geen overtreffende trap en eigenlijk ook geen vergrotende trap. De eerste trap functioneert in die taal (zoals in de meeste Semitische talen) als onze vergrotende trap. De eerste trap heeft daar de ultieme betekenis. Het gaat in deze tekst van Paulus – waarschijnlijk – juist niet om het einde van de tijd, maar om een latere tijd, b.v. onze tijd. Dat geldt niet alleen hier, maar in nog meer teksten. Zoals eigenlijk overwegend in Paulus' brieven, staat de praxis voorop. De praxis is de toets van het ware verhaal aangaande Jezus de Christus. Die praxis, zowel liturgie als diakonie, wordt gestuurd door de ethiek, en wel door de ethiek van de Christus, de Messias zelf.

⁷ Zo vertaalt ook de Statenvertaling en de meeste andere vertalingen. En zo sluiten deze woorden aan bij de vorige zin. Er kan hier dus niet vertaald worden: "er zullen mensen geschieden, die . . .". Na deze bewogen eerste periode van de ecclesia kuriakè voorziet Paulus een lage periodestabilisatie, waarin de (on)hebbelikheden van de mensen ook in deze geroepenschap weer gaan heersen. Hij presenteert hier (en elders) een zondencatalogus, die mensen binnen de ecclesia op zichzelf moeten toepassen en die niet gebruikt wordt om de slechten van de goeden te scheiden.

wantrouwend, ondankbaren, normlozen,
 3. onaardigen, onverzoenlijken, lasteraars*,
 sterktelozen, wilden, geen liefde voor
 het goede,
 4. (als)prijsgevers, overvállers, verwalmden,
 giftenliefhebbers, meer dan godliefhebbers,
 5. hebbende de gedaante van eerbied,
 maar de kracht daarvan negerend.
 6. Uit deze immers geschieden
 die zich naar binnen kleden⁸ in de huizen
 en gevangen wegvoeren nog kleine vrouwen,
 bestapeld⁹ met verwaardingen, meegevoerd
 in bonte begeerten¹⁰,
 7. altijd lerend en nooit voor het komen
 tot volkennis van waarachtigheid kracht
 hebbend,
 8. op welke manier ook Jannès en Jambbrès
 Mozes tegenstonden¹¹, zo ook staan zij
 de waarachtigheid tegen, mensen
 zeer verdorven van besef, ongewichtig
 omtrent het vertrouwen.
 9. Maar niet zullen zij naar voren stoten
 nog meer: want hun besefloosheid
 zal duidelijk geschieden voor allen,
 zoals ook die van genen geschiedde.
 10. Maar jij hebt nagevolgd mij
 in het leeraarswerk, in het aanvoeren,
 in het voorstellen, in het vertrouwen,
 in de grootmoedigheid, in de minne,
 in het erbij blijven, in de vervolgingen
 waaraan geleden,
 11. zoals aan mij geschied is in Antiochië,
 in Ikonía, in Lystra; hoedanige vervolgingen
 ik verdragen heb, ook uit allen
 heeft mij gered de machtiger.
 12. Maar ook allen die eerbaar willen

*Gr. diaboloi = Hebr. SsáThán

⁸ Dit Griekse werkwoord komt dikwijls voor in het NT en betekent dan zich (be-)kleden in. Alleen hier gebruikt Paulus het in deze context. In het klassieke Grieks krijgt het dan de betekenis van 'zich nestelen', het gaat om onopvallend ergens binnen komen en dat gebeurt des te gemakkelijker door de kleding aan te passen. Vandaar de vertaling 'naar binnen kleden'.

⁹ Dit Griekse werkwoord komt in het NT behalve hier alleen nog voor in Rom. 12:20.

¹⁰ De bewoordingen van Paulus behoeven niet en mogen daarom niet verstaan worden alsof hij dit deze kleine vrouwen aantrekt; in tegendeel het zijn deze mannelijke indringers die hen dit aandoen.

¹¹ Deze twee namen komen voor in bundelingen van Joodse verhalen, legenden, die rond de uitleg van TeNaKh ontstonden in de laatste twee eeuwen voor het begin van onze jaartelling. Het gaat hier om de uitleg van Exodus 7, waar verteld wordt hoe Egyptische bezweerders hetzelfde blijken te kunnen als Mozes en Aäron, toen zij de Faraó opriepen het volk Israël te laten vertrekken. In die legenden krijgen zij deze twee namen, die in Exodus 7 niet vermeld worden. Mozes en Aäron enerzijds en deze Egyptische bezweerders anderzijds stonden tegelijk dicht bij elkaar en ver van elkaar af. Daarin vergelijkt Paulus hen met deze 'zich in huizen binnenkledende figuren' en zichzelf met Mozes.

leven in Christus Jezus
zullen vervolgd worden.

13. Maar slechte mensen
en spektakelmakers zullen
vooruit storen tot het ergere,
doende tuimelen en tuimelend;

14. Maar jij, blijf in de (dingen)
waarin je geleerd hebt en
verstand hebt, volkennend
van de kant van wie jij
geleerd hebt.

15. ook omdat vanaf de kindjes
jij de heilige geschrevenheden* volkènt,
die de kracht hebben om jou
wijs te maken tot bevrijding
door het vertrouwen dat (is)
in Christus Jezus.

*Gr. grammata

16. Al-af de schrift (is) godbelucht*
en nuttig tot leraarswerk, tot
terechtwijzing, tot herjuistmaking*,
tot onderricht* dat in gerechtigheid (is),
17. opdat geschikt geschiede
de mens van God, tot alle goed werk
geschikt gemaakt.

*Gr. thepneustos

*Gr. epanorthoosis

*Gr. paideuoo=Hebr. JáSàR

4.1. Ik betuig almaar voor de
vertegenwending van God
en van Christus Jezus,
die aanstaande is om te oordelen
levenden en lijfdoden*,
èn zijn tevoorschijn komen
èn zijn koningschap.

*Gr. nekros

2. Kondig aan de inbreng,
wees verstandig in het goede tijdvak
zonder tijdvak.

Wijs terecht, waardeer om, roep toe,
In alle grootmoedigheid en lering*.

*Gr. didachè=Hebr. TàLMuWD.

3. Geschieden zal er een tijdvak,
wanneer zij het in orde zijnde
leraarswerk niet uithouden,
maar volgens de eigen begeerten
voor zichzelf leraren opstapelen,
zich kietelend het gehoor.

κ-8

4. En vandaan van de waarachtigheid
zullen zij het gehoor afkeren,
maar op de mythen* wegdraaien.

5. Maar jij (wees)nuchter in alle (dingen),
lijd aan kwaad, maak het werk van een
goednieuwsboodschapper, voldraag
jou dienstwerk.

6. Ik immers word reeds uitgegoten, en het tijdvak van mijn losgemaakt worden is dichtbij komen staan.

7. De beste strijdvoering heb ik gevoerd, de-snelloop heb-ik-al-afgemaakt, het vertrouwen heb ik behoed*.

*Gr. tèreoo=Hebr. NáTsàR

8. Overigens werd weggelegd voor mij de krans* van de gerechtigheid, die geven zal aan mij de machtiger op die dag, de rechtvaardige beoordelaar, niet in uitzondering aan mij, maar ook aan allen die beminnen het tevoorschijn komen* van hem.

*Gr. stephanos

9. Betoon je vlijtig om te komen tot mij ijlings.

*Gr. epiphaneia

10. Demas heeft mij immers verlaten, bemind hebbend de huidige wereldtijd en hij is heengegaan naar Thessalonici, Kreskes naar Galatië en Titus naar Dalmatië.

11. Lukas geschiedt bij uitzondering samen met mij. Voer Marcus, (hem) weer meenemend, samen met jezelf; want hij geschiedt gebruiksgoed voor mij bij het dienstwerk*.

*Gr. diakoneia

12. Maar Tychicus heb ik afgezonden naar Ephese.

13. De regenjas, die ik achterliet in Trojas bij Karpus, meebrengen als je komt, en de boeken*, 't meest de perkamenten.

*Gr. biblia

14. Alexander, de koperbewerker, heeft mij veel kwaads betoond.

Weergeven zal aan hem de machtiger volgens zijn werken¹².

15. Van hem moet ook jij je waar-hóuden*, want zeer

*Gr. phulassoo = Hebr. SháMàR

¹² Paulus verwijst hier naar meerdere teksten uit TeNaKh: Ps.28:4, waar met dezelfde Griekse woorden in vier regels dezelfde strekking wordt verwoord, Ps.62;13, waar in de LXX dezelfde zin staat, zij het niet in de derde persoon, zoals bij Paulus, maar in de tweede persoon en i.p.v. het 'autooi' (aan hem) bij Paulus staat daar 'ekastooi' (aan ieder). In Spreuken 24:12 staat dezelfde zin wel in de derde persoon; In II Sam.3:39 spreekt David over de "harde zonen van Zeruja" woorden met dezelfde inhoud. Maar terwijl in de LXX in al deze teksten vrijwel dezelfde Griekse woorden worden gebruikt die Paulus ook gebruikt, worden in de Hebreeuwse teksten steeds andere werkwoorden gebruikt. In Ps.28:4 staat (in een letterlijke vertaling – zien BAND III): "geef aan hen naar-het-werk (PáNgàL)-hunner en-naar-het-kwaad-van de-handelingen-hunner* naar het-maaksel van de handen-hunner geef aan-hen". In Ps.62:13 staat: "ja jij jij-wisselt-voor-vrede-in (SháLéM) voor-iedermenselijke naar-het-maaksel-zijner". En in Spreuken 24:12 staat: "en-hij-doet-terugkeren (ShuWB) aan-roodling(AáDàM) naar-het-werk-zijner".

tegen gestaan heeft hij onze
inbrenghoorden*.

*Gr.logos+Hebr.DáBáR

16.Bij mijn eerder opnemend
spreken* is niemand voor mij
komen te geschieden, maar allen
hebben mij verlaten;niet worde
het hen toegerekend.

*Gr.apologia

17.De machtiger kwam voor mij
te geschieden en bekrachtigde mij,
opdat door mij de verkondiging
voldragen zou worden en alle
de naties zouden horen en
ik gered zou worden **uit de mond
van de leeuw***.

* zie Ps.22:22

18.Redden zal mij de machtiger
vanmdaan van alle slecht werk
en mij bevrijden tot zijn hemels
koninkrijk; aan hem de dunkzwaarte
in werelddtijden van werelddtijden*,
amèn.

* in saecula saeculorum

19.Groet Priska en Aquila en het huis
van Onesiphorus.

20.Erastus bleef in Corinthe,
en Trophimus is achtergelaten in Milete
omdat hij onvast* was.

* = onwel

21.Wees vlijtig om voor de winter
te komen. Jou groet Eubulus en Pudès
en Linos en Klaudia en alle zuster/broeders.

22.De machtiger (is) samen met jou
beluchting/ter. De goede-gunst (is)
samen met jullie.